

REZUMAT

al tezei de abilitare „Totalitarismul: realitate istorică, ideologie, istoriografie”

Dr. Florin Abraham

După absolvirea studiilor universitare (1998) și a celor masterale (1999) am devenit asistent de cercetare (1999) în cadrul Institutului Național pentru Studiul Totalitarismului, iar în 2006 am obținut titlul de doctor în Istorie din partea Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. În 2011-2013 am urmat studii postdoctorale în cadrul Academiei Române. Cea mai recentă promovare profesională este din 2017, când am devenit cercetător științific gradul II. Din 2013 sunt lector universitar în cadrul Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative. În strânsă relație cu activitatea de cercetător științific menționez calitatea de membru al Colegiului Consiliului Național pentru Studiul Arhivelor Securității - C.N.S.A.S. (2012-2018) precum și pe cea de Reprezentant al României în Comitetul de Coordonare al Rețelei Europene „Memorie și Solidaritate”, din 2014 până în prezent.

Am construit teza de abilitare în două părți. În prima, structurată la rândul ei în 16 subcapitole am dorit să descriu activitatea profesională în perioada de după obținerea doctoratului în Istorie (2006-2018), pentru a demonstra atingerea etapei de maturitate în cercetare, care să justifice dobândirea abilităților necesare pentru conducerea cercetărilor la nivel doctoral. În partea a doua descriu succint potențiale direcții de dezvoltare a carierei, indicând o tematică a unor viitoare cercetări doctorale.

Încă de la începutul tezei de abilitare am relevat motivațiile personale pentru care vreme de două decenii am studiat și descris fenomenul totalitar, relevând rolul major al acestui fenomen pentru istoria sec. XX. În continuare, am considerat necesar, pentru a înțelege ansamblul instituțional al producției istoriografice pentru istoria comunismului, să prezint principalele instituții generatoare de discurs istoriografic din România. De asemenea, utilizând informațiile oferite de *Bibliografia istorică a României* și *Anuarul istoriografic* am analizat tematica istoriografiei totalitarismului, relevând dominația istoriei politice. Această analiză instituțională și tematică este fundamentală pentru a putea propune noi direcții de cercetare în cadrul Școlii de Studii Avansate a Academiei Române.

În prima subsecțiune în care am argumentat dobândirea experienței necesare pentru a putea conduce lucrări de doctorat am evidențiat participarea la proiectele de cercetare multianuală „Mecanisme represive în România 1945-1989. Dicționar biografic”, „Enciclopedia regimului comunist: 1945-1989”, având mai multe subsecțiuni sau proiectul „Partidul Comunist: ideologie, forme de organizare, aspecte privind selecția și promovarea cadrelor de conducere”. Concluzia cea mai importantă se referă la dobândirea abilității de a lucra în echipă. De asemenea, am demonstrat

participarea directă la constituirea unor instrumente de cercetare esențiale pentru istoria comunismului.

Am dorit să prezint în mod detaliat preocupările mele pentru consolidarea conceptual-metodologică a istoriografiei totalitarismului, prin cărți (*Provocări epistemologice ale totalitarismului*, 2013), articole științifice și organizarea de conferințe științifice având tematică metodologică.

În continuare, am adus un exemplu de punere la dispoziție a expertizei istoriografice pentru fundamentarea unor politici publice. În anul 2014 am fost invitat să particip la o competiție de proiecte a Institutului Coreean pentru Unificarea Națională (Korea Institute for National Unification - KINU)/ Center for International Relations Studies), Seul, Republica Coreea. Coordonatorul proiectului, Dr.Kyuryoon Kim m-a invitat să scriu un raport despre cum ar putea fi folosită experiența românească în construirea unor scenarii privind căderea comunismului din Coreea de Nord, respectiv cum ar trebui să se desfășoare tranziția politico-economică în Coreea unificată. Rezultatul acestui raport a fost publicat într-un volum colectiv în limba engleză, prezent în numeroase biblioteci internaționale.

Alături de preocuparea pentru conceptualizarea teoretic-metodologică în centrul activității mele profesionale s-a aflat dorința de a deschide noi câmpuri tematice. În acest sens am menționat un amplu studiu dedicat sistemului de justiție din perioada comunistă, analizat ca o birocrație totalitară. Această perspectivă de abordare este o noutate într-un câmp tematic aflat în etapele inițiale ale dezvoltării. O altă noutate, pe lângă cea conceptuală, este stabilirea dinamicii instituționale a principalelor instituții judiciare (instanțe de judecată, Procuratura) pentru întreaga perioadă a regimului comunist.

În cadrul tezei de abilitare am indicat preferința mea pentru „istoria-problemă”, cea care caută să găsească soluții la problemele prezentului prin evaluarea trecutului. În acest sens am indicat contribuțiile istoriografice la istoria perioadei de tranziție, sub formă de cărți, studii, articole și participarea la numeroase conferințe științifice. Un loc important îl ocupă studiile dedicate „justiției de tranziție” și politicilor publice în domeniul democratizării prin decomunizare.

Pentru a demonstra experiența de a activa profesional în plan internațional, o condiție obligatorie pentru un conducător de doctorat de succes, am indicat următoarele: abilitatea de a lucra în proiecte de cercetare internaționale; stagiile de documentare în străinătate (Universitatea Oxford, Universitatea Central Europeană); activitatea de membru al echipei de curatori în două expoziții internaționale („Roads to 1989. East-Central Europe 1939-1989”; „After the Great War. New Europe: 1918-1923”); participarea la conferințe internaționale în afara țării; publicarea unor articole în străinătate, precum și cea mai importantă contribuție istoriografică personală, monografia *Romania since the Second World War a political, social and economic history*, apărută Bloomsbury Academic în 2016 pentru piața europeană și la începutul anului 2017 pentru piața nord-americană și restul lumii.

O altă dimensiune a tezei de abilitare vizează demonstrarea abilităților manageriale, de a conduce echipe de cercetare. În acest sens am menționat experiența de șase când am fost membru al Colegiului C.N.S.A.S. și activitatea efectivă de un deceniu de director de departament în cadrul Institutului „Ovidiu Șincai”, având drept rezultat numeroase rapoarte de analiză politică. O experiență profesională importantă este cea de reprezentant al României în Comitetul de Coordonare al Rețelei Europene Memorie și Solidaritate, calitate în care particip la crearea unor politici/instrumente de lucru în domeniul politicilor memoriei, având prioritate istoria perioadei totalitare. În același context al evidențierii experienței în profesionale menționez primirea distincției „Meritul Academic” (2016) din partea Academiei Române.

În finalul părții a tezei de abilitare am inclus un succint eseu bibliografic, structurat pe trei dimensiuni: lucrări esențiale pentru teoria și istoria fenomenului totalitar; câteva lucrări de referință pentru fenomenul totalitarismului din România; contribuția mea istoriografică, structurată tematic.

În partea a doua a tezei de abilitare am dorit să prezint concepția mea asupra desfășurării activității de conducător de doctorat. În mod evident, la începutul stagiilor de cercetare doctorală accentul se va pune pe o foarte bună pregătire metodologică și teoretică, iar ulterior pe încercarea de a produce studii de foarte bună calitate pe tema aleasă. Am indicat preferința pentru realizarea de cercetări comparate în domeniul istoriei politice a regimurilor totalitare, o mai largă deschidere spre uriașul domeniu al istoriei sociale, precum și aprofundarea istoriei culturale. De asemenea, am relevat potențialul realizării unor cercetări doctorale în regim de cotutelă, pentru a contribui la creșterea diversității, calității și prestigiului istoriografiei din România.

